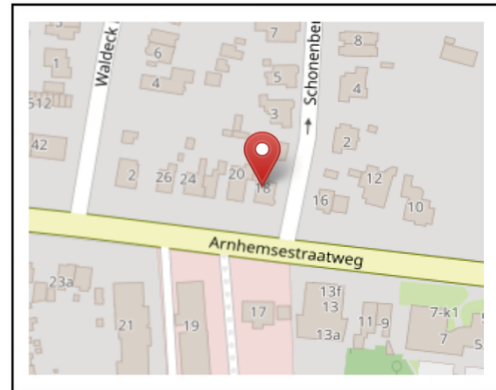

Villa
Arnhemsestraatweg 18
6881 NG Velp

Monumentgegevens

Monumentnummer 0000238
Inschrijving register 21 november 2008
Kadastrale aanduiding Velp F 150

Historie en ligging:

Deze verhoogd gelegen villa op de hoek van de Arnhemsestraatweg en de Schonenbergsingel is gelegen op het terrein van het villapark 'Ma Retraite', dat in 1903 werd aangelegd op het toenmalige landgoed Schoonenberg. Het huis Schoonenberg werd aan het begin van de negentiende eeuw gebouwd voor de kunstschilder Taco Scheltema (1760-1837) die o.a. lid was van het kerkbestuur van de Nederlands Hervormde kerk. Na de dood van Scheltema in 1837 werd het landgoed vervolgens bewoond door Freule v.d. Burch v. Spieringshoek, N.M.C. Verwey Méjan en Ch. van Roosmale Nepveu. Na de dood van de laatste werd het landgoed (7000 m²) voor f 91000,- verkocht aan de 'Maatschappij tot Exploitatie van Bouwterreinen', die er een tweede villapark stichtte (het eerste was villapark Overbeek). Ondertussen was de naam 'Schoonenberg' gewijzigd in 'Ma Retraite'. W. Honig, die technisch directeur van de 'Maatschappij tot Exploitatie van Bouwterreinen' was, vond op het terrein een grote hoeveelheid wit zand en bouwde op het terrein een fabriek die de voorloper werd van de 'N.V. Vigorose Cementindustrie "de Meteor"'. Honig was tevens gemeenteplichter en architect en direct betrokken bij de aanleg en de bouw van het villapark. Hij ontwierp op dit terrein en elders in Velp meerdere villa's. Het huis 'Ma Retraite' waarnaar het villapark werd vernoemd werd in 1929 afgebroken en het vrijgekomen terrein voor nieuwe villabouw verkaveld.

Het huis Arnhemsestraatweg 18 werd in 1904 door W. Honig gebouwd in opdracht van D.Th. Geerlings. Het vrijliggende hoekpand vertoont invloeden van de overgangsarchitectuur. Deze term is van toepassing op veel bouwwerken die rond de eeuwwisseling zijn ontstaan en die een overgang vormen van de neostijlen en historisme naar een meer moderne, niet of nog weinig aan historische stijlelementen gebonden architectuur. Het pand wordt van de weg gescheiden door een omlopende tuin met op de straathoek een zeer oude beuk. Een fraai ijzeren spijlenhek omsluit de tuin.

Plattegrond en opbouw:

Het markante hoekpand heeft twee bouwlagen en is opgetrokken in baksteen, gemetseld in kruisverband. Om het pand loopt, met uitzondering van de achtergevel, een grijs gepleisterde plint die schuin geplaatst is. Een opvallend onderdeel van het huis is de vijfzijdige toren met spits, die zich op de hoek bevindt. Deze toren doorsnijdt het overstekende samengestelde dak dat belegd is met asfaltleien en steunt op houten consoles. Op het dak bevinden zich een drietal dakkapellen en enkele pironen. Aan de voor- en achterzijde zijn ter plaatse van de risalit houten windveren aangebracht. Op het rechterdakschild staat een gemetselde schoorsteen. De bovenlichten van alle ramen hebben een glas-in-loodverdeling, gevuld met blank glas. Alle vensterdorpels zijn in hout uitgevoerd en alle recht rechthoekige vensters worden aan de bovenzijde afgesloten met een hanenkam. Op de begane grond zijn alle

ramen en luiken van een witte verflaag voorzien, op de verdieping is dit niet overal doorgezet en zijn sommige ramen groen.

Voorgevel:

Deze gevel heeft aan de linkerzijde een risalerend deel over de gehele bouwhoogte. De topgevel van deze risaliet kraagt over en rust op houten consoles die zich op dezelfde hoogte bevinden als de consoles die het dak dragen. De bakstenen topgevel is gedecoreerd met vier diagonaal geplaatste houten delen die typerend zijn voor de overgangsstijl waarin het pand gebouwd is. In de topgevel bevindt zich een gekoppeld 4-ruits draairaam, elk met een 4-ruits bovenlicht. Onder de topgevel twee gekoppelde schuiframen in één vensteropening, die aan de bovenzijde afgesloten is met een hanenkam. De bovenramen hebben een 4-ruits verdeling, ingevuld met glas-in-lood. De onderramen zijn voorzien van houten luiken. Op de begane grond bevindt zich een korfboogvormig kozijn over de hele breedte van de risaliet. Dit kozijn is ingevuld met dubbele openslaande tuindeuren met aan weerszijden een raam. Het bovendeel van het kozijn heeft een 14-ruits indeling. Tussen de risaliet en de hoektoren bevindt zich in een terugliggend gedeelte op de begane grond een schuifraam met 6-ruits bovenlicht en luiken voor het onderraam. Daarboven is een houten balkon aangebracht waarvan de balustrade decoratief bewerkt is in een door de Art Nouveau beïnvloedde stijl, die ook in het interieur voorkomt. De balkondeur is uitgevoerd als draaideur en heeft een 6-ruits bovenlicht en houten luiken. Het torengedeelte rechts in de voorgevel heeft vijf zichtbare zijden onder de dakrand en zeven boven deze dakrand. De hoeken van de toren zijn over de hele hoogte van rode verblendsteen voorzien. Aan de bovenzijde wordt de toren afgesloten met een rondboogfries en een overstekende en ingesnoerde naaldspits op houten consoles. Op de spits rust een smeedijzeren bloembekroning. Ter hoogte van de zolderverdieping bevinden zich in elke zijde van de hoektoren twee smalle en blind uitgevoerde verticale velden. Drie van de vijf zichtbare zijden bevatten boven elkaar twee smalle schuiframen met 4-ruits bovenlichten (op de begane grond met voorzetramen).

Linker zijgevel:

Deze gevel heeft op de begane grond een niet oorspronkelijk uitpandig houten tochtportaal met glasvulling en een plat dak. Hierin bevindt zich de originele voordeur met een gietijzeren deurrooster. Boven de deur bevindt zich een half cirkelvormig bovenlicht met een 6-ruits verdeling. Daarboven is op de verdieping eenzelfde type venster aangebracht, echter met een verticale driedeling, gevuld met blank glas-in-lood. Rechts van de ingangsdeur bevindt zich eenzelfde korfboogvormig kozijn als in de voorgevel, waarbij de openslaande tuindeuren ontbreken. Aan weerszijden van het tochtportaal bevinden zich twee keldervensters. Links van de zijgevel bevindt zich een uitgebouwd deel van een één laags aanbouw aan de achterzijde. In deze aanbouw zijn een dubbel draairaam en, in het smalle gedeelte, een smal venster aangebracht. De linkerzijgevel van het hoofdblok springt ter hoogte van deze aanbouw terug en is iets lager. In het gevelvlak op de verdieping bevindt zich een deur naar het plat dak. Het platte dak van de aanbouw wordt afgesloten met een ijzeren balustrade.

Achtergevel:

De achtergevel heeft op de begane grond niet oorspronkelijke tuindeuren met luiken en daarboven een oorspronkelijk 10-ruits bovenlicht met blanke glas-in-loodvulling. Op de verdieping een T-schuifraam met 8-ruits bovenlicht als vernoemd en luiken voor het onderraam. Rechts hiervan bevindt zich een kleiner stolpraam waarvan de luiken verdwenen zijn. Onder dit raam een niet oorspronkelijke één laags schuur met plat dak en een goot op houten klossen. De gevels zijn gemetseld in halfsteens verband en zijn aan twee zijden wit gesausd. De achtergevel van deze aanbouw sluit

staat tegen de reeds vernoemde aanbouw waarop de balkondeur uitkomt. Links van het schuurtje bevindt zich een klein getralied venster met een rollaag.

Rechter zijgevel:

Deze gevel heeft op de begane grond een schuifraam met 8-ruits bovenlicht en luiken. Op de verdieping heeft dit raam een middenstijl. Links van deze vensteras bevindt zich een licht risalerende en uitkragende schoorsteen.

Interieur:

Het interieur van het huis heeft een uitzonderlijk grote en centraal gelegen hal waarop de deuren van de kamers uitkomen. De ruimte heeft een omlopende houten lambrisering met kussenpanelen en panelen met verticale groeven. De deuren, voorzien van eenzelfde soort panelen, hebben een houten omlijsting die ter hoogte van de bovendorpel uit- en terugzwenkt en die ter plaatse van het midden van de deur halfcirkelvormig opbolt. Zowel in de lambriseringen, de deur- en raamomlijstingen als in de fraai bewerkte trappartij zijn invloeden van de Art Nouveau stijl terug te vinden. De stucplafonds in de kamers hebben profiellijsten in geometrische motieven. Tussen de voor- en achterkamer bevinden zich schuifdeuren met glas-inloodvulling. De oorspronkelijke houten vloer is nog aanwezig. De kelders van het pand hebben een vlakke zoldering.

Reden van plaatsing:

- Het pand vormt als hoekpand een opvallend en stedenbouwkundige belangrijk clement in het straatbeeld van de Arnhemsestraatweg. Samen met het naastgelegen pand, Arnhemsestraatweg 20, dat waarschijnlijk eveneens door W. Honig werd gebouwd rond 1904, vormt het pand een onderdeel van het in 1903 aangelegde villapark "Ma Retraite". Het heeft als zodanig ook een ensemblewaarde.

Het pand bezit architectuurhistorische waarde:

- omwille van de gaaf bewaard gebleven hoofdvorm, de detaillering en het materiaalgebruik; Opvallende onderdelen aan het pand zijn de hoektoren en de topgevel. Het pand is, behoudens enkele wijzigingen in o.a. het schilderwerk nog bijzonder gaaf.
- als goed voorbeeld van een villa met kenmerken van de voor de periode 1900-1910 karakteristieke overgangsarchitectuur.
- vanwege meerdere waardevolle en voor de gemeente Rheden zeldzame interieuronderdelen, zoals de grote hal met trappartij en de stucplafonds.

Voldoet aan de basisnormen a en b alsmede aan de meerwaarden 1a, 1c, 1d, 2a, 2c, 2d, 2c. Op grond van bovenstaande voldoet het pand aan artikel 1, sub a, b en c van de gemeentelijke monumentenverordening.

Voorgevel – 2016

Foto: Louis Verhoeven / Fotoclub Veluwezoom

© CC BY-NC-ND